

**STRATEGIA DZIAŁAŃ
WYCHOWAWCZYCH
I ZAPOBIEGAWCZYCH
ORAZ INTERWENCYJNYCH
WOBEC DZIECI
ZAGROŻONYCH
UZALEŻNIENIEM**

**(Rozporządzenie Ministra Edukacji i Sportu z dnia
31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności
wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych
uzależnieniem)**

1. SYSTEMATYCZNE PROWADZENIE W ŚRODOWISKU SZKOŁY EDUKACJI PROZDROWOTNEJ, PROMOCJI ZDROWIA PSYCHICZNEGO I ZDROWEGO STYLU ŻYCIA WŚRÓD DZIECI, RODZICÓW ORAZ NAUCZYCIELI

- prowadzenie zajęć edukacyjnych w ramach godzin wychowawczych przez wychowawców, nauczycieli,
- prowadzenie zajęć promujących zdrowy styl życia przez wychowawców, pedagoga szkolnego, pielęgniarkę szkolną, wychowawcę świetlicy,
- realizacja programów profilaktycznych przez nauczycieli, pedagoga szkolnego,
- promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizację konkursów dla uczniów,
- umieszczanie na gazetce szkolnej treści o charakterze prozdrowotnym,
- realizacja treści prozdrowotnych podczas wyjazdów uczniów na Zieloną Szkołę,
- udział nauczycieli w szkoleniach dotyczących edukacji prozdrowotnej,
- współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- współpraca ze Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Przeworską, w Rzeszowie,

2. METODY I FORMY ROZWIJANIA DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ

Działalność informacyjna wyraża się poprzez funkcjonowanie:

- tablicy informacyjnej Samorządu Uczniowskiego,
 - tablicy informacyjnej naszej szkoły,
 - kącika dla rodziców prowadzonego przez pedagoga szkolnego
- oraz

poprzez tworzenie:

- kroniki szkolnej,
- plakatów informacyjnych,
- tablic informacyjnych związanych z bieżącymi wydarzeniami,
- tablic informacyjnych organizacji działających w szkole: harcerstwo, PTSM,
- szkolna galeria prac uczniów,

Ponadto działalność informacyjna jest prowadzona poprzez:

- organizowanie spotkań z pielęgniarką szkolną, pedagogiem, przedstawicielami policji oraz przedstawicielami instytucji współpracujących ze szkołą,
- godziny do dyspozycji wychowawców (indywidualne konsultacje dla rodziców),
- zajęcia edukacyjne,
- pedagogizację rodziców,
- działalność informacyjną biblioteki szkolnej,
- funkcjonowanie internetowej strony szkoły.

3. ZADANIA WSZYSTKICH PRACOWNIKÓW SZKOŁY W ZAKRESIE POMOCY DZIECIOM ZAGROŻONYM UZALEŻNIENIEM.

Walka z zagrożeniem uzależnieniem uczniów jest zadaniem wszystkich pracowników szkoły. Szczególna rola przypada nauczycielom, wychowawcom i pedagogowi szkolnemu.

Zadania te zostały ujęte w następujących dokumentach szkoły:

- Statut Szkoły,
- Program Wychowawczo – Profilaktyczny Szkoły,

4. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH SZCZEGÓLNYCH ZAGROŻEŃ ZWIĄZANYCH ZE ŚRODKAMI ODURZAJĄCYMI I SUBSTANCJAMI PSYCHOTROPOWYMI, Z UWZGLĘDNIENIEM ZADAŃ OSÓB PODEJMUJĄCYCH INTERWENCJĘ.

- *PROCEDURY POSTĘPOWANIA* -

Przez interwencje rozumiemy: cykl (zestaw) działań i rozmów zmierzających do całkowitego wyeliminowania, przzerwania zachowań ryzykownych podejmowanych przez ucznia.

Sytuacje wymagające podjęcia działań interwencyjnych:

- I. Zachowanie ucznia lub jego wygląd wskazują, że jest pod wpływem środka odurzającego (alkoholu, narkotyków, papierosów).
- II. Uczeń ma przy sobie papierosy, alkohol.
- III. Uczeń posiada narkotyki lub substancję przypominającą wyglądem narkotyk; jest podejrzany o rozprowadzanie (częstowanie, sprzedaż) bądź nakłanianie innych do używania tych środków.
- IV. Do szkoły dociera informacja, że uczeń używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia.
- V. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk lub wiadomo mu, że inne osoby oferują, nakłaniają do używania lub rozprowadzania wśród uczniów środki odurzające.
- VI. Uczeń jest ofiarą lub sprawcą czynu karalnego.

Ogólne zasady interwencji:

1. Do reagowania w wyżej wymienionych sytuacjach zobowiązany jest **każdy z pracowników szkoły**, zarówno **pedagogicznych** jak i **niepedagogicznych**.
2. **Każdy uczeń ponosi indywidualną odpowiedzialność za swoje czyny**, dlatego też z każdym uczniem należy prowadzić oddzielne rozmowy.
3. **Rozmowy powinny odbywać się cyklicznie – aż do momentu całkowitego wygaśnięcia negatywnego zachowania.**
4. W trakcie trwania całej interwencji należy **uważnie obserwować – monitorować zachowanie ucznia** oraz przekazywać informacje o wszelkich zmianach wychowawcy.

Dotyczy to wszystkich nauczycieli, zwłaszcza uczących w danej klasie. Wychowawca zobowiązany jest do utrzymywania stałego kontaktu z rodzicami ucznia.

5. Wychowawca, jak również inni nauczyciele, powinni przez cały czas **nagradzać pozytywne zachowania ucznia** (dostrzegać je, doceniać i chwalić), a **negatywne konsekwentnie karać**.
6. **Łamanie** przez ucznia poczynionych na początku interwencji **ustaleń powinno pociągać za sobą zapowiedziane** w kontrakcie **konsekwencje**, kary za nieprzestrzeganie norm. Kary stosowane wobec ucznia w szkole mają swoją **hierarchię określoną w Statucie Szkoły** i powinny być stosowane zgodnie z postanowieniami. Uczeń powinien być zawsze informowany co będzie go czekać, jeśli negatywne zachowanie się powtórzy.
7. Podejmowane w trakcie interwencji działania powinny być każdorazowo odnotowane w dokumentacji szkolnej (dziennik, zeszyt uwag i spostrzeżeń).

Obowiązki/ zadania pracowników niepedagogicznych:

1. Zatrzymać ucznia używającego bądź będącego pod wpływem środków odurzających (papierosów, alkoholu, narkotyków) bądź też będącego w posiadaniu tych środków i przekazać go pod opiekę dyrektora szkoły, wychowawcy, pedagoga szkolnego.
2. Zabezpieczyć miejsce, w którym znaleziono ewentualne środki uzależniające bądź związane z nimi przedmioty (tj. uniemożliwić do niego dostęp osobom niepowołanym) oraz niezwłocznie poinformować dyrektora szkoły.
3. Niezwłocznie poinformować dyrektora szkoły o obecności na terenie szkoły osób, które oferują, nakłaniają do używania lub rozprowadzają wśród uczniów środki odurzające.
4. Każdorazowo i niezwłocznie informować dyrektora o wszelkich niepokojących, mogących zagrażać zdrowiu i bezpieczeństwu uczniów zdarzeniach, w szczególności mogących mieć związek z łamaniem prawa typu: bójki, niszczenie mienia prywatnego uczniów lub mienia szkoły, włamania, niszczenia zamknięć do pomieszczeń szkolnych, kradzieże.

Procedury postępowania (obowiązki, zadania) pracowników pedagogicznych w sytuacji kiedy:

I Zachowanie ucznia lub jego wygląd wskazują, że jest pod wpływem środka odurzającego (alkoholu, narkotyków, papierosów).

1. Przekazać uzyskaną informację dyrektorowi szkoły, wychowawcy klasy, pedagogowi szkolnemu.
2. Niezwłocznie podjąć działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa ucznia – ochrony zdrowia i życia.
Odizolować ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa pozostawić go od opieką nauczyciela lub wychowawcy i higienistki szkolnej.
W sytuacjach, kiedy ocena jego stanu zdrowia wskazuje na potrzebę zapewnienia specjalistycznej pomocy medycznej, wezwać lekarza bądź pogotowie.
3. Równocześnie wychowawca wzywa do szkoły rodziców/ opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/ opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji – decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
4. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu – odmawiają przyjscia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny.
5. Wychowawca, we współpracy z pedagogiem szkolnym, prowadzi diagnozę problemu określając skalę problemów ucznia związanych z używaniem przez niego środków odurzających celem zaplanowania adekwatnych działań.
6. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem w trakcie której:

- Zostaje jasno wyrażone stanowisko szkoły zabraniające picia alkoholu, palenia papierosów, używania narkotyków oraz posiadania tych środków (powołanie się na Statut Szkoły i wynikające z niego obowiązki ucznia - § 34 ust.3
- Zostaje przekazana informacja na temat bezpośrednich zagrożeń dla zdrowia i życia związanych z używaniem określonego środka;
- Uczeń jest motywowany do nieużywania środków odurzających przez powołanie się na respektowane wartości moralne, zasady wychowania;
- Zostaje udzielone uczniowi wsparcie – złożona propozycja pomocy;
- Uczeń zostaje poinformowany, że w związku z używaniem przez niego środków odurzających zostaną wyciągnięte wobec niego konsekwencje – przewidziana Statutem Szkoły kara, będąca konsekwencją uchybienia obowiązkom ucznia oraz, że sprawa będzie jeszcze omawiana z rodzicami.

7. Wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicami ucznia, w trakcie której:

- Dąży do zdobycia informacji na temat innych przejawów trudności dziecka dostrzeganych przez rodziców;
- Zostaje bezpośrednio przekazane stanowisko szkoły zabraniające uczniom palenia papierosów, picia alkoholu, używania narkotyków oraz posiadania tych środków;
- Zostaje udzielona porada wychowawcza oraz złożona oferta dotycząca specjalistycznej pomocy (pedagog szkolny, poradnia psychologiczno – pedagogiczna, placówki terapii uzależnień, terapia indywidualna i rodzinna);
- Zostają ustalone postanowienia do kontraktu pomiędzy uczniem, rodzicami i wychowawcą określające zadania i zobowiązania poszczególnych stron (powołanie się na rolę rodziny i szkoły w wychowaniu i sprawowaniu opieki nad dzieckiem).

8. Kontrakt zawiera:

- datę zawarcia i dane personalne stron
- zobowiązanie ucznia do nieużywania środków odurzających
- przywileje, które zostały odebrane uczniowi w następstwie używania przez niego środków odurzających oraz sposób ich stopniowego odzyskiwania
- zasady zachowania w domu i w szkole
- konsekwencje związane z nieprzestrzeganiem ustaleń
- kontrakt zostaje podpisany przez rodziców, ucznia i wychowawcę.

9. Monitorowanie realizacji postanowień zawartych w kontrakcie: obserwowanie zachowania, dostrzeganie i akcentowanie pozytywnych zmian w jego zachowaniu, stała wymiana informacji pomiędzy szkołą a rodziną. Wychowawca na bieżąco współpracuje w tym zakresie z innymi nauczycielami, pedagogiem szkolnym (analiza zachowania ucznia, jego osiągnięć i trudności oraz korygowanie i ustalanie na tej podstawie kierunków dalszej pracy).
10. W przypadku odmowy współpracy przez rodziców lub nie stawiania się na wyznaczone konsultacje i jeśli nadal powtarzają się przypadki, kiedy uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków bądź też nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji dziecka, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję.
11. Podobnie, jeśli szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne środki oddziaływań wychowawczych a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów.

II W przypadku, gdy uczeń, na terenie szkoły, ma przy sobie papierosy lub alkohol:

1. Zabezpieczyć substancje uzależniające będące w posiadaniu ucznia i powiadomić o zajściu wychowawcę klasy;
2. Wychowawca odnotowuje ten fakt w zeszycie uwag i spostrzeżeń. W przypadku, kiedy uczeń odmawia przekazania posiadanych substancji fakt ten należy również zapisać;
3. Wychowawca prowadzi diagnozę – zbiera informacje dotyczące funkcjonowania ucznia na terenie szkoły i poza nią celem zaplanowania adekwatnych działań;
4. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem w trakcie której:
 - Zostaje jasno wyrażone stanowisko szkoły zabraniające picia alkoholu, palenia papierosów, używania narkotyków oraz posiadania tych środków (powołanie się na Statut Szkoły i wynikające z niego obowiązki ucznia - § 34 ust.3 oraz obowiązujące prawo);
 - Zostaje przekazana informacja na temat bezpośrednich zagrożeń dla zdrowia i życia związanych z używaniem określonego środka;

- Uczeń jest motywowany do nieużywania środków odurzających przez powołanie się na respektowane wartości moralne, zasady wychowania;
 - Zostaje udzielone uczniowi wsparcie – złożona propozycja pomocy w rozwiązywaniu codziennych kłopotów;
 - Uczeń zostaje poinformowany, że w związku z posiadaniem przez niego środków odurzających zostanie przeprowadzona rozmowa z jego rodzicami.
5. Wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicami ucznia, w trakcie której:
- Informuje ich o zaistniałej w szkole sytuacji i przekazuje problem do dalszego rozpatrzenia,
 - Zostaje bezpośrednio przekazane stanowisko szkoły zabraniające uczniom palenia papierosów, picia alkoholu, używania narkotyków oraz posiadania tych środków (powołanie się na rolę rodziny i szkoły w wychowaniu i sprawowaniu opieki nad dzieckiem, zakaz sprzedawania i udostępniania alkoholu i wyrobów tytoniowych nieletnim),
 - Dąży do zdobycia informacji na temat innych przejawów trudności dziecka dostrzeganych przez rodziców.
6. Monitorowanie, obserwowanie zachowania ucznia, dostrzeganie i akcentowanie pozytywnych aspektów w jego postępowaniu, stała wymiana informacji pomiędzy szkołą a rodziną. Wychowawca na bieżąco współpracuje w tym zakresie z innymi nauczycielami, pedagogiem szkolnym (na podstawie analizy zachowania ucznia ustalane są w razie potrzeby kierunki dalszej pracy wychowawczej).

III Uczeń posiada narkotyki lub substancję przypominającą wyglądem narkotyki; jest podejrzany o rozprowadzanie (częstowanie, sprzedaż) bądź nakłanianie innych do używania tych środków.

1. O swoich spostrzeżeniach powiadamia wychowawcę, dyrektora szkoły, pedagoga;
2. **Nauczyciel**, w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.), **ma prawo żądać**, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenia co do ich związku z poszukiwaną substancją. **Nauczyciel nie ma prawa**

samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji;

3. Szkoła wzywa policję. Do czasu przyjazdu policji nauczyciel stara się ustalić wszelkie istotne dla sprawy fakty (zaangażowane w nią osoby, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył tę substancję);
4. Po wydaniu substancji uczeń, pod opieką nauczyciela, oczekuje na przyjazd policji. Wydaną przez ucznia substancję należy w nienaruszonym stanie przekazać policji. Jeśli uczeń, mimo wezwania, odmawia nauczycielowi wydania substancji i pokazania zawartości teczki należy poczekać na przyjazd policji, która przeszuka odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpieczy znaną substancję i zabierze ją do ekspertyzy;
5. O zaistniałej sytuacji wychowawca informuje rodziców/ opiekunów prawnych ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa. Ustala termin kolejnego spotkania, w trakcie którego wyjaśnione zostaną okoliczności zajścia i ustalone dalsze działania wychowawcze wobec ucznia;
6. Zdarzenie nauczyciel odnotowuje w zeszycie uwag i spostrzeżeń;
7. Wychowawca prowadzi diagnozę – zbiera informacje dotyczące funkcjonowania ucznia na terenie szkoły i poza nią celem zaplanowania adekwatnych działań;
8. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem w trakcie której:
 - Zostaje przekazana informacja, że zgodnie z przepisami prawa – ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii – w Polsce karalne jest:
 - posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych,
 - wprowadzanie do obrotu środków odurzających,
 - udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia,
 - Zostaje jasno wyrażone stanowisko szkoły zabraniające używania narkotyków oraz posiadania tych środków (powołanie się na Statut Szkoły i wynikające z niego obowiązki ucznia - § 34 ust.3 oraz obowiązujące prawo);
 - Zostaje przekazana informacja na temat bezpośrednich zagrożeń dla zdrowia i życia związanych z używaniem określonego środka;

- Uczeń jest motywowany do nieużywania środków odurzających przez powołanie się na respektowane wartości moralne, zasady wychowania;
 - Zostaje udzielone uczniowi wsparcie – złożona propozycja pomocy;
 - Uczeń zostaje poinformowany, że w związku z posiadaniem przez niego narkotyków zostaną wyciągnięte wobec niego konsekwencje – przewidziana Statutem Szkoły kara, będąca konsekwencją uchybienia obowiązkom ucznia oraz, że sprawa będzie jeszcze omawiana z rodzicami;
7. Wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicami ucznia, w trakcie której:
- Dąży do uzyskania informacji na temat innych trudności dziecka, dostrzeganych przez rodziców;
 - Zostaje bezpośrednio przekazane stanowisko szkoły zabraniające uczniom używania narkotyków oraz posiadania tych środków;
 - Zostają ustalone postanowienia do kontraktu pomiędzy uczniem, rodzicami i wychowawcą, określające zadania i zobowiązania poszczególnych stron;
 - Zostaje udzielona porada wychowawcza oraz złożona oferta dotycząca specjalistycznej pomocy (pedagog szkolny, poradnia psychologiczno – pedagogiczna, placówki terapii uzależnień, terapia indywidualna i rodzinna);
8. Kontrakt zawiera:
- datę zawarcia i dane personalne stron
 - zobowiązanie ucznia do nieużywania środków odurzających
 - przywileje, które zostały odebrane uczniowi w następstwie posiadania przez niego środków odurzających oraz sposób ich stopniowego odzyskiwania
 - zasady zachowania w domu i w szkole
 - konsekwencje związane z nieprzestrzeganiem ustaleń
 - kontrakt zostaje podpisany przez rodziców, ucznia i wychowawcę.
9. Wspólna rozmowa wychowawcy, rodziców i ucznia – przedstawienie dziecku opracowanego kontraktu i omówienie jego postanowień oraz podpisanie go.
10. Monitorowanie realizacji postanowień zawartych w kontrakcie - obserwowanie zachowania ucznia, dostrzeganie i akcentowanie pozytywnych aspektów w jego postępowaniu, stała wymiana informacji pomiędzy szkołą a rodziną. Wychowawca na bieżąco współpracuje w tym zakresie z innymi nauczycielami, pedagogiem szkolnym

(na podstawie analizy zachowania ucznia ustalane są w razie potrzeby kierunki dalszej pracy wychowawczej);

11. W przypadku odmowy współpracy przez rodziców lub nie stawienia się na wyznaczone konsultacje, a sytuacja świadcząca o demoralizacji ucznia się powtórzyła, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny;
12. Podobnie, jeśli szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów.

IV Do szkoły dociera informacja, że uczeń używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia.

1. Uzyskaną informację należy niezwłocznie przekazać wychowawcy klasy;
2. Wychowawca przeprowadza diagnozę problemu – zbiera informacje celem uwiarygodnienia otrzymanego sygnału. W przypadku jego potwierdzenia, stara się określić skalę problemów ucznia, związanych z używaniem przez niego środków odurzających;
3. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga oraz dyrektora szkoły;
4. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem w trakcie której:
 - Zostaje jasno wyrażone stanowisko szkoły zabraniające picia alkoholu, palenia papierosów, używania narkotyków oraz posiadania tych środków (powołanie się na Statut Szkoły i wynikające z niego obowiązki ucznia - § 34 ust.3 oraz obowiązujące prawo);
 - Zostaje przekazana informacja na temat bezpośrednich zagrożeń dla zdrowia i życia związanych z używaniem określonego środka;
 - Uczeń jest motywowany do nieużywania środków odurzających przez powołanie się na respektowane wartości moralne, zasady wychowania;
 - Zostaje udzielone uczniowi wsparcie – złożona propozycja pomocy;
 - Uczeń zostaje poinformowany, że w związku z posiadaniem przez niego alkoholu lub innych środków odurzających zostaną wyciągnięte wobec niego konsekwencje – przewidziana Statutem Szkoły kara, będąca konsekwencją uchybienia obowiązkom ucznia oraz, że sprawa będzie jeszcze omawiana z rodzicami;

5. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców/ opiekunów ucznia.

W trakcie rozmowy:

- Przekazuje im uzyskaną informację,
- Dąży do uzyskania informacji na temat innych trudności dziecka, dostrzeganych przez rodziców;
- Zostaje bezpośrednio przekazane stanowisko szkoły zabraniające uczniom palenia papierosów, picia alkoholu, używania narkotyków oraz posiadania tych środków;
- Zostają ustalone postanowienia do kontraktu pomiędzy uczniem, rodzicami i wychowawcą, określające zadania i zobowiązania poszczególnych stron;
- Zostaje udzielona porada wychowawcza oraz złożona oferta dotycząca specjalistycznej pomocy (pedagog szkolny, poradnia psychologiczno – pedagogiczna, placówki terapii uzależnień, terapia indywidualna i rodzinna);

6. Kontrakt zawiera:

- datę zawarcia i dane personalne stron
- zobowiązanie ucznia do nieużywania środków odurzających
- przywileje, które zostały odebrane uczniowi w następstwie posiadania przez niego środków odurzających oraz sposób ich stopniowego odzyskiwania
- zasady zachowania w domu i w szkole
- konsekwencje związane z nieprzestrzeganiem ustaleń
- kontrakt zostaje podpisany przez rodziców, ucznia i wychowawcę.

7. Wspólna rozmowa wychowawcy, rodziców i ucznia – przedstawienie dziecku opracowanego kontraktu i omówienie jego postanowień oraz podpisanie go.

8. Monitorowanie realizacji postanowień zawartych w kontrakcie - obserwowanie zachowania ucznia, dostrzeganie i akcentowanie pozytywnych aspektów w jego postępowaniu, stała wymiana informacji pomiędzy szkołą a rodziną. Wychowawca na bieżąco współpracuje w tym zakresie z innymi nauczycielami, pedagogiem szkolnym (na podstawie analizy zachowania ucznia, jego osiągnięć i trudności korygowane są i ustalane kierunki dalszej pracy wychowawczej);

9. W przypadku odmowy współpracy przez rodziców lub nie stawienia się na wyznaczone konsultacje, a sytuacja świadcząca o demoralizacji ucznia się powtórzyła, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny;

10. Podobnie, jeśli szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów.

V W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyki lub wiadomo mu, że na terenie szkoły przebywają osoby oferujące, nakłaniające do używania lub rozprowadzające wśród uczniów środki odurzające.

1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza miejsce, w którym znaleziono substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji;
2. Próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy;
3. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły wzywa policję.
4. Po przyjeździe policji niezwłocznie należy wskazać zabezpieczone miejsce oraz przekazać wszelkie informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

VI Uczeń jest ofiarą lub sprawcą czynu karalnego.

1. W miarę możliwości należy zatrzymać wszystkich uczestników zajścia na miejscu zdarzenia. Zabezpieczyć je oraz mogące się w nim znajdować dowody przestępstwa lub przedmioty mające z nim związek;
2. Jeśli wymaga tego sytuacja (np. w sytuacji bójki lub innego zdarzenia, w którym jego uczestnik doznał obrażeń) zapewnić poszkodowanemu pomoc medyczną – wezwać pielęgniarkę szkolną, ewentualnie po konsultacji z nią lekarza bądź pogotowie;
3. O zaistniałym zdarzeniu niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły;
4. W ramach czynności pedagogicznych dążyć do ustalenia okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia;
5. **Jeżeli sprawcą czynu jest uczeń szkoły, przekazać go pod opiekę dyrektora szkoły lub pedagoga;**

6. W oparciu o dostępne informacje należy rozemnać, czy zdarzenie ma charakter przestępstwa ściganego z urzędu, czy też wnioskowego i w zależności od tego przedsięwziąć stosowne kroki;
7. W przypadku **przestępstwa ściganego z urzędu** szkoła bezwzględnie wzywa policję celem podjęcia czynności prawnych, a po jej przybyciu przekazuje wszelkie informacje dotyczące zdarzenia;
8. W przypadku **przestępstwa wnioskowego** wezwanie policji należy uprzednio uzgodnić z rodzicami/ opiekunami poszkodowanego ucznia. Policja jest wzywana za wyraźną zgodą rodziców poszkodowanego ucznia. Po jej przyjeździe należy przekazać funkcjonariuszom wszelkie informacje dotyczące zdarzenia;
9. W przypadku, kiedy **sprawcą czynu jest osoba spoza szkoły** (nie uczeń) należy dążyć do jego zatrzymania do czasu przyjazdu policji.
10. O zaistniałej sytuacji wychowawca informuje rodziców/ opiekunów ucznia – sprawcy i wzywa do natychmiastowego stawiennictwa. Ustala termin kolejnego spotkania, w trakcie którego wyjaśnione zostają okoliczności zajścia i ustalone dalsze działania wychowawcze wobec ucznia;
11. Zdarzenie wychowawca odnotowuje w zeszycie uwag i spostrzeżeń;
12. Wychowawca przeprowadza diagnozę problemu – zbiera informacje dotyczące funkcjonowania ucznia w szkole i poza nią celem zaplanowania adekwatnych działań. W czynności tej może skorzystać z pomocy pedagoga szkolnego;
13. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem, w trakcie której:
 - Zostaje jasno wyrażone stanowisko szkoły w sprawie oczekiwań dotyczących zachowania się ucznia (powołanie się na Statut Szkoły i wynikające z niego obowiązki ucznia - § 34 ust.3 oraz obowiązujące prawo);
 - Uczeń jest motywowany do zachowania zgodnego z ogólnie respektowanymi normami społecznymi, wartościami moralnymi, zasadami wychowania;
 - Zostaje uczniowi udzielone wsparcie, złożona propozycja pomocy;
 - Uczeń zostaje poinformowany, że w związku z popełnionym przez niego czynem zostaną wyciągnięte wobec niego konsekwencje – przewidziana Statutem Szkoły kara, będąca konsekwencją uchybienia obowiązkom ucznia oraz, że spraw będzie jeszcze omawiana z rodzicami;

14. Wychowawca przeprowadza rozmowę z rodzicami ucznia, w trakcie której:

- Dąży do uzyskania informacji na temat innych trudności dziecka, dostrzeganych przez rodziców;
- Zostaje bezpośrednio przekazane stanowisko szkoły w sprawie oczekiwań dotyczących zachowania się ucznia;
- Zostają ustalone postanowienia do kontraktu pomiędzy uczniem, rodzicami i wychowawcą, określające zadania i zobowiązania poszczególnych stron;
- Zostaje udzielona porada wychowawcza oraz złożona oferta dotycząca specjalistycznej pomocy (pedagog szkolny, poradnia psychologiczno – pedagogiczna, placówki terapii uzależnień, terapia indywidualna i rodzinna);

15. Kontrakt zawiera:

- datę zawarcia i dane personalne stron
- zobowiązanie ucznia do zachowania zgodnego z obowiązującym regulaminem – Statutem Szkoły
- przywileje, które zostały odebrane uczniowi w następstwie popełnionego przez niego czynu oraz sposób ich stopniowego odzyskiwania
- zasady zachowania w domu i w szkole
- konsekwencje związane z nieprzestrzeganiem ustaleń
- kontrakt zostaje podpisany przez rodziców, ucznia i wychowawcę.

16. Wspólna rozmowa wychowawcy, rodziców i ucznia – przedstawienie dziecku opracowanego kontraktu i omówienie jego postanowień oraz podpisanie go.

17. Monitorowanie realizacji postanowień zawartych w kontrakcie - obserwowanie zachowania ucznia, dostrzeganie i akcentowanie pozytywnych aspektów w jego postępowaniu, stała wymiana informacji pomiędzy szkołą a rodziną. Wychowawca na bieżąco współpracuje w tym zakresie z innymi nauczycielami, pedagogiem szkolnym (na podstawie analizy zachowania ucznia, jego osiągnięć i trudności korygowane są i ustalane kierunki dalszej pracy wychowawczej);

W przypadku **znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów**, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i **wezwać policję – tel. 997 lub 112.**

Podstawy prawne stosowanych procedur.

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich /Dz.U. z 1982 r. Nr 5 poz. 228 z p. zm. – tekst jednolity Dz. z 2002 r. Nr 11 poz. 109 z / oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą/.
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu i trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz.U. Nr 35, poz.230 z p. zm./
3. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz.U. z 2003 r. Nr 24, poz.198/.
4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji /Dz.U. Nr 30 poz.179 z późn. zm./
5. Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997r. w sprawie form i metod działań policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
6. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty /Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm./
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem /Dz.U. Nr 26, poz.226/.

5. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI W ZAKRESIE DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH I ZAPOBIEGAWCZYCH, PROZDROWOTNYCH ORAZ INTERWENCYJNYCH.

Włączenie rodziców w działania wychowawcze i zapobiegawcze, propagowanie zdrowego stylu życia oraz wspólne rozwiązywanie problemów sprzyja przeciwdziałaniu uzależnieniom i innym patologiom.

Współpraca z rodzicami w tym zakresie realizowana jest poprzez:

- włączenie rodziców w organizację czasu wolnego uczniów oraz działania związane z życiem klasy i szkoły,
- informowanie rodziców podczas wywiadówek o zachowaniu uczniów, zwrócenie uwagi na podejmowane przez uczniów zachowania ryzykowne,
- ankietowanie rodziców,
- przeprowadzanie pogadanek, prelekcji dotyczących profilaktyki uzależnień,
- zapraszanie na rozmowy indywidualne rodziców, których dziecko przekroczyło regulamin szkoły,
- gromadzenie przez wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego informacji o uczniach sprawiających trudności wychowawcze, pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych uzależnieniem w celu określenia najkorzystniejszego sposobu rozwiązania zaistniałych problemów,
- pomoc rodzicom w kontaktach z instytucjami działającymi na rzecz rodziny,
- propagowanie wśród rodziców literatury poświęconej problematyce prozdrowotnej, wychowawczej,

6. AKTYWNY UDZIAŁ DZIECI W ZAJĘCIACH PROFILAKTYCZNYCH I W ZAJĘCIACH UMOŻLIWIAJĄCYCH ALTERNATYWNE, WOBEC ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH, ZASPOKAJANIE POTRZEB PSYCHICZNYCH I SPOŁECZNYCH

- prowadzenie zajęć profilaktycznych przez nauczycieli, pedagoga szkolnego,
- zachęcanie uczniów do udziału w zajęciach pozalekcyjnych, konkursach,
- zachęcanie do aktywnej współpracy z organizacjami działającymi w szkole, parafii: zuchy, harcerstwo, PTM, Dziewczęca Służba Maryi, Ministranci
- udział uczniów w programach profilaktycznych, spektaklach o charakterze profilaktycznym,
- współpraca z instytucjami współpracującymi ze szkołą w ramach działań opiekuńczo-wychowawczych

7. DOSTOSOWANIE TREŚCI I FORMY ZAJĘĆ PROFILAKTYCZNYCH DO ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH DZIECI ORAZ STOPNIA ZAGROŻENIA

Treści i formy zajęć profilaktycznych dostosowane są do zachowań ryzykownych uczniów. Wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny realizują zagadnienia z zakresu profilaktyki na zajęciach wychowawczych.

Szczegóły zawarte są w Programie Wychowawczo – Profilaktycznym Szkoły, planach działań wychowawczo - profilaktycznych na dany rok szkolny.

Organizowane są też spotkania profilaktyczne z przedstawicielami policji na temat:

- Bezpieczna droga do szkoły,
- Bezpieczeństwo podczas wypoczynku,
- Zagrożenia cywilizacyjne i konsekwencje podejmowania zachowań ryzykownych w świetle *Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich*.

Ponadto szkoła współpracuje z:

- 1) Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w zakresie Przeworsku w zakresie:
 - diagnozy psychologiczno - pedagogicznej,
 - pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów i ich rodziców,
 - planowania pracy wychowawczej i terapeutycznej wśród nauczycieli;
- 2) Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w celu szerzenia edukacji zdrowotnej i profilaktycznej na terenie szkoły (programy profilaktyczno – edukacyjne, ulotki, plakaty);
- 3) Miejsko – Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie realizacji programów i spektaklów profilaktycznych, finansowania działalności profilaktycznej (np. wyjazd na zieloną szkołę);
- 3) Sądem Rodzinnym, kuratorami w celu właściwej diagnozy i pomocy uczniom i ich rodzinom.

8. EDUKACJA RÓWIEŚNICZA

- współdziałanie w zakresie przygotowania do konkursów i innych zadań w zakresie profilaktyki realizowanych w ramach zajęć szkolnych i pozaszkolnych,

- zabawy i wyjazdy integracyjne,
- udział w zajęciach pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania, uczących aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego.

9. SPOSÓB WSPÓŁDZIAŁANIA PRACOWNIKÓW SZKOŁY ZE SŁUŻBĄ ZDROWIA I POLICJĄ W SYTUACJACH WYMAGAJĄCYCH INTERWENCJI

ZASADY KONTAKTU SZKOŁY Z POLICJĄ:

W ramach długofalowej pracy profilaktyczno – wychowawczej szkoła i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń.

Koordinatorami współpracy jest: pedagog szkolny i komendant KP Sieniawa.

Do współpracy ze szkołą zobowiązany jest także dzielnicowy, w rejonie którego znajduje się szkoła.

I Szkoła we współpracy z policją:

1. prowadzi działania profilaktyczne w zakresie:
 - a) bezpieczeństwa na drodze (pogadanki dla rodziców i uczniów),
 - b) organizacji i przebiegu egzaminu na kartę rowerową,
 - c) zapobiegania przejawom agresji, przemocy, alkoholizmowi, narkomanii (pogadanki tematyczne),
 - d) edukacji w zakresie wiedzy na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne oraz sposobów unikania zagrożeń (spotkania przedstawicieli policji z uczniami i rodzicami, nauczycielami).
 - e) Udziału w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.
2. podejmuje działania interwencyjne w przypadku:
 - a) gdy na terenie szkoły doszło do zdarzenia wskazującego na przestępstwa stanowiącego zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz do demoralizacji dzieci,

- b) rozwiązywania trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały w szkole.

ZASADY WSPÓŁPRACY ZE SŁUŻBĄ ZDROWIA:

Szkoła współpracuje z Przychodnią Zdrowia w Sieniawie, w której zatrudniona jest pielęgniarka szkolna oraz przedstawicielami Sanepid-u w Przeworsku w zakresie:

- realizacji zadań związanych z oświatą zdrowotną (realizacja programów profilaktyki zdrowia, uzależnień, organizowania konkursów, szkoleń dla nauczycieli),

10. WSPÓŁPRACA Z RÓŻNYMI INSTYTUCJAMI, INSTYTUCJAMI SZCZEGÓLNOŚCI ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, WSPIERAJĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ SZKÓŁ W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW DZIECI:

INSTYTUCJE I OSOBY WSPOMAGAJĄCE PRACĘ SZKOŁY

	Nazwa instytucji Imię i nazwisko	Adres	Telefon
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna mgr Katarzyna Bocheńska - Wojtas	Przeworsk ul. Lwowska 16	16 648 82 50
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie mgr Ewa Rybczak	Przeworsk ul. Lwowska 16	16 649 09 10
3.	Sąd Rejonowy	Przeworsk ul. Lwowska 9	16 648 74 68
4.	Poradnia Zdrowia Psychicznego dla dzieci, Młodzieży i ich rodzin	Łańcut ul. Paderewskiego 5	17 224 01 32 (poradnia)
5.	Poradnia dla Osób Uzależnionych od Alkoholu	Przeworsk ul. Szpitalna	16 648 80 66
6.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej mgr Małgorzata Gnida	Sieniawa ul. Rynek 1	16 622 73 01

7.	Miejsko-Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Sieniawa ul. Rynek 1	16 622 73 01
8.	Bezpłatne konsultacje z psychoterapeutą	Sieniawa Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji „Sokół” w Sieniawie I piętro	Każdy i ostatni czwartek miesiąca w godz. od 9.00 do 13.00
10.	Komisariat Policji	Sieniawa	16 622 70 07
11.	Specjalista ds. nieletnich	Przeworsk ul. Stepkiewicza 1	16 641 23 43
12.	Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna Seksja Oświaty Zdrowotnej mgr Justyna Kałamarz	Przeworsk ul. Rynek	16 648 79 01

11. WSPIERANIE DZIECI ZAGROŻONYCH UZALEŻNIENIEM, ROZWIJANIE ICH POCZUCIA WŁASNEJ WARTOŚCI ORAZ MOTYWOWANIA DO PODEJMOWANIA RÓŻNYCH FORM AKTYWNOŚCI, W TYM AKTYWNOŚCI POZASZKOLNEJ, ZASPOKAJAJĄCYCH ICH POTRZEBY PSYCHICZNE I SPOŁECZNE ROZWIJAJĄCE ZAINTERESOWANIA I UMIEJĘTNOŚCI PSYCHOSPOŁECZNE.

- angażowanie uczniów do udziału w zajęciach pozalekcyjnych,
- motywowanie do udziału w konkursach szkolnych i pozaszkolnych,
- zachęcanie do działalności w Samorządzie klasowym, szkolnym,
- organizowanie udziału w wypoczynku letnim, zielonej szkole,
- motywowanie do udziału w warsztatach organizowanych w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
- współpraca z rodzicami w zakresie umożliwiania uczniom udziału w proponowanych zajęciach

12. WEWNĄTRZSZKOLNE DOSKONALENIE NAUCZYCIELI W ZAKRESIE PROBLEMATYKI UZALEŻNIEŃ I INNYCH PROBLEMÓW DZIECI ORAZ SPOSOBÓW PODEJMOWANIA WCZESNEJ INTERWENCJI W SYTUACJACH ZAGROŻENIA UZALEŻNIENIEM.

Skuteczność oddziaływań profilaktycznych, wychowawczych i interwencyjnych zwiększa znajomość problematyki uzależnień i innych problemów oraz metod postępowania w sytuacjach zagrożenia.

W tym zakresie realizuje się następujące zadania:

- szkoleniowe Rady Pedagogiczne,
- wymiana doświadczeń nauczycieli, wychowawców i pedagoga szkolnego w ramach Zespołów Wychowawczych I i II etapu edukacyjnego,
- współpraca z pedagogiem i bibliotekarzem szkolnym w celu pozyskania specjalistycznej literatury związanej z profilaktyką uzależnień

13. DOKONYWANIE SYSTEMATYCZNEJ OCENY EFEKTÓW PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH I ZAPOBIEGAWCZYCH.

- ankietowanie uczniów, rodziców, nauczycieli,
- rozmowy z uczniami, rodzicami, konsultacje z pedagogiem,
- ocena efektów podejmowanych działań na podstawie ewaluacji.